[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2021-1\(1\)-133-146](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2021-1(1)-133-146)

Олександр Непомнящий

*доктор наук з державного управління, професор, Заслужений будівельник України, президент Громадської спілки «Міждержавна гільдія інженерів-консультантів», професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ, Україна,
email: n_a_m@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-5766-3150>*

СИСТЕМА НАВЧАННЯ ТА ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ ПЕРСОНАЛУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. Якість професійної діяльності у будівельній сфері зазнає суттєвих викликів і змін. Умови державно-управлінської децентралізації та перепрофілювання вектору містобудування до ідей швидкоплинності й ефективності, запровадження сучасних виробничих розробок зумовлюють необхідність побудови нової системи стримувань і противаг в області навчально-оціночних процесів.

Виявлено, що кваліфікація персоналу впливає на отримання кінцевого результату будівельної діяльності. Сертифікація – обов’язковий елемент верифікації професійної компетентності, що унормовується відповідно до положень Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» (добровільна сертифікація). Також Законом України «Про архітектурну діяльність» передбачена професійна атестація виконавців робіт (послуг), пов’язаних із створенням об’єктів архітектури (обов’язкова сертифікація).

Відмічено, що процедура навчання та оцінки відповідності персоналу будівельної галузі за складовою добровільної сертифікації складається із засвідчення органом з сертифікації персоналу будівельної галузі відповідності західноєвропейським вимогам, звичаям та стандартам. Окрім того, не виключеним є існування субсидіарних вимог, що визначають стилістично-специфічні особливості акредитаційно-будівельної процедури в Україні.

Доведено важливість визначення ролі державних органів у незалежному, справедливому та компетентному процесі навчання, та, надалі, – оцінці відповідності персоналу будівельної галузі.

Обґрунтовано ієрархічну побудову навчально-оціночних механізмів набуття персоналом відповідного рівня компетентностей. Сфера виробничих відносин у галузі будівництва, процес перевірки персональних вмінь виконавця – інструмент, що забезпечує безпеку, сучасність та оперативність містобудівної діяльності (в тому числі, – спорудження будь-яких стратегічних об’єктів).

Ключові слова: навчально-оціночна система, персонал, виконавці, сфера будівництва, процедура акредитації.

Oleksandr Nepomnyashchy

*Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Builder of Ukraine, Professor of the Department of Public Administration of the Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine,
e-mail: n_a_m@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-5766-3150>*

SYSTEM OF TRAINING AND ASSESSMENT OF CONFORMITY OF PERSONNEL IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY

Abstract. The quality of professional activity in the construction industry is undergoing significant challenges and changes. Conditions of public administration decentralization and re-profiling of the vector of urban planning to the ideas of ephemerality and efficiency, the introduction of modern production developments necessitate the construction of a new system of checks and balances in the field of educational and evaluation processes.

It was found that the qualification of staff affects the final result of construction activities. Certification is a mandatory element of verification of professional competence, which is regulated in accordance with the provisions of the Law of Ukraine "On Accreditation of Conformity Assessment Bodies" (voluntary certification). Also, the Law of Ukraine "On Architectural Activity" provides for professional certification of contractors (services) related to the creation of architectural objects (mandatory certification).

It is noted that the procedure of training and assessment of compliance of construction personnel with the component of voluntary certification consists of certification by the certification body of construction personnel of compliance with Western European requirements, customs and standards. In addition, the existence of subsidiary requirements that determine the stylistic and specific features of the accreditation and construction procedure in Ukraine is not excluded.

The importance of determining the role of public authorities in an independent, fair and competent learning process, and, further, - the assessment of compliance of construction personnel.

The hierarchical construction of training and evaluation mechanisms for staff acquisition of the appropriate level of competencies is substantiated. The sphere of production relations in the field of construction, the process of testing the personal skills of the contractor - a tool that ensures the safety, modernity and efficiency of urban development (including - the construction of any strategic facilities).

Keywords: training and assessment system, personnel, construction sphere, accreditation procedure.

Постановка проблеми. В умовах державно-управлінських, містобудівних та економіко-фінансових перетворень, важливим елементом системи навчання та оцінки відповідності персоналу в галузі будівництва стає процес перевірки його базових знань, вмінь і навичок. Враховуючи критичність будівельної інфраструктури, необхідність регулярних проектно-розробницьких, технологічно-управлінських та професійно-розпорядчих рішень, для України є важливим створення необхідної ієрархії будівельно-галузових компетентностей.

Виходячи з досвіду країн Західної Європи, навчання та подальша перевірка отриманих знань є комплексною та розгалуженою системою, що складається із певних сертифікаційних підгалузей, а, також, включає опції взаємного визнання оцінки кваліфікації персоналу акредитаційно-розпорядчими організаціями країн Європи (за попереднім взаємним договором). Оцінка персоналу – процес, підґрунтям здійснення якого виступають нормативно-документальні та професійно-навчальні основи, що запроваджуються відповідальними органами.

Варто відзначити, що процес навчання та оцінки відповідності персоналу будівельної галузі в Україні характеризується певним рівнем суб'єктивності, адже процедура акредитації теж проводиться персоналом – відповідними аудиторами, що здійснюють професійну діяльність на умовах галузевої, формально-практичної перевірки знань окремих осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес навчання та оцінки відповідності персоналу будівельної галузі в Україні – надважливий з точки зору державно-управлінського, архітектурно-планувального та професійно-виконавчого розвитку даної сфери. Дослідження проблематики оціночно-компетенційних особливостей отримання кваліфікаційного звання наділене високим рівнем суспільно-галузевої актуальності. З точки зору дослідження, застосовним видається науковий доробок В. Ковальчука, В. Тимофієнко, А. Рябушина, С. Шубовича, І. Русанової та інших.

Мета статті – дослідити основи та закономірності процесів оцінки відповідності персоналу будівельної галузі в Україні.

Виклад основного матеріалу. В Україні питання оцінки відповідності персоналу розподілене на два впорядковані види – обов'язкова та добровільна атестація (сертифікація).

Головним у ієрархії нормативно-правових актів, що регламентують питання обов'язкової сертифікації, є Закон України «Про архітектурну діяльність», що визначає загальні засади професійної атестації виконавців окремих робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури.

Відповідно до статті 17 цього Закону виконавці проходять професійну атестацію, що проводиться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітектури – Мінрегіоном. Повноваження щодо проведення професійної атестації можуть бути делеговані саморегульним організаціям у сфері архітектурної діяльності. Саморегульні організації набувають повноважень з дня внесення відомостей

про рішення Мінрегіону до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

До професійної атестації допускаються громадяни, які здобули вищу освіту за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра за напрямом професійної атестації відповідно до кваліфікаційних вимог та мають стаж роботи за фахом не менш як три роки.

Обов'язковим елементом допуску до оцінки відповідності персоналу виступає наявність заяви про участь у атестаційній процедурі (паперова форма або електронний документ, завантажений до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва).

Відповідно до частини тринадцятої статті 17 Закону після успішного проходження професійної атестації особі видається відповідний сертифікат. Тобто, результатом підтвердження професійної спеціалізації, рівня кваліфікації і знань відповідального виконавця, є отримання ним кваліфікаційного сертифіката [1].

Після цього, відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. За загальним правилом, саме офіційна дата внесення даних про отримання сертифікаційного підтвердження є підставою для здійснення виконавцем професійної діяльності. Часова межа між проведенням іспиту та оголошенням його результатів – щонайбільше один календарний місяць. Необхідно додати, що строк дії подібного сертифіката не обмежений (за умови безперервної фахової роботи та підвищення кваліфікації раз на п'ять років). Дотримання містобудівного законодавства, будівельних норм, стандартів і правил обов'язковим елементом діяльності для сертифікованих виконавців у сфері будівництва та архітектури.

Наступним документом, що визначає закономірності здійснення оцінки відповідності осіб, що відповідальні за створення архітектурного об'єкту, є Порядок проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 554 «Деякі питання професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури» (далі - Порядок проведення професійної атестації).

Зазначеною постановою також затверджено перелік видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, відповідальні виконавці яких проходять професійну атестацію. До таких видів робіт (послуг) віднесено:

- розроблення містобудівної документації;
- архітектурне та інженерно-будівельне проектування;
- експертиза та обстеження у будівництві;
- технічний нагляд;

інжинірингова діяльність у сфері будівництва в частині координації дій всіх учасників будівництва [2].

Функції стосовно проведення професійної атестації покладені на

атестаційну архітектурно-будівельну комісію (далі - Комісія), що проводить верифікацію знань на підставі отриманих екзаменаційних результатів.

Зазначена Комісія утворюється Мінрегіоном або саморегулювальною організацією та діє на підставі положення. У складі Комісії утворюються секції за видами робіт (послуг) та професійної спеціалізації виконавців. Комісія охоплює окремі підгалузі оцінки відповідно до наявних видів робіт та особливостей професійного навчання.

За рішенням Комісії, погодженим Мінрегіоном, на період її діяльності функції робочих органів стосовно прийняття та видачі документів, можуть виконувати громадські організації за відповідним напрямом професійної атестації.

У виключних випадках, відповідно до правил, визначених Порядком професійної атестації, виконавця може бути позбавлено кваліфікаційного сертифіката. Так, не допускається подання виконавцем завідомо неправдивої інформації щодо своїх професійних компетентностей та персональних даних; невиконання нормативної бази щодо будівництва, містобудування та архітектури в Україні; делегування власних повноважень іншим особам або передача сертифіката для виконання аналогічної роботи іншою особою.

У якості санкції, Порядком встановлено, що повторне подання заяви на отримання кваліфікації може бути подано виконавцем щонайменше за 6 місяців від дати, коли дію сертифікаційного документу було анульовано Комісією.

Іншим важливим нормативно-правовим актом, що регулює першу ієрархічну процедуру акредитації персоналу, є наказ Мінрегіону № 93 від 25.06.2011 р. «Про затвердження Положення про Атестаційну архітектурно-будівельну комісію» (далі – Положення про Комісію). Відтак, головне завдання Комісії – компетентна атестаційна діяльність щодо архітектурних та будівельних виконавців із одночасним веденням єдиного реєстру перевірених осіб [3].

До компетенції Комісії належить вирішення питань щодо підтвердження кваліфікації або відмова у даній дії; поновлення сертифікаційного документа у разі його втрати або пошкодження (із незалежних від волі виконавця обставин).

Відповідно до п. 2.5 Розділу II Положення про Комісію, виконавець, що отримав кваліфікаційний сертифікат, повинен отримати особисту печатку. Враховуючи специфіку, матеріальне забезпечення щодо виготовлення печатки покладається безпосередньо на особу-виконавця.

Іншими пунктами Положення про Комісію декларується право Комісії приймати рішення щодо надання атестаційного посвідчення виконавцю шляхом відкритого голосування; можливість подання мотивованих письмових відгуків про особу виконавця; здійснювати прилюдну комунікацію із іншими членами комісії або особами, що проходять атестаційну процедуру.

Саме Комісія шляхом проведення іспиту встановлює відповідність

виконавця кваліфікаційним вимогам, його професійну спеціалізацію, рівень кваліфікації і знань.

Доцільно зазначити, що члени Комісії відповідно до 5.4 Розділу V Положення про Комісію мають відповідати вимогами щодо професійних та особистих якостей. До їх прямих обов'язків віднесено безпосередню участь у засіданнях Комісії; етичність та високоморальність під час перевірки осіб на профпридатність та проведення аналізу отриманих від виконавців матеріалів; об'єктивність та неупередженість під час вирішення надання/ненадання атестаційного документа; детальний аналіз отриманої інформації; голосування на засадах об'єктивності та своєчасності тощо.

Президія Комісії уповноважена затверджувати рішення, прийняті однією із секцій, що можуть стосуватися кваліфікаційного сертифіката, дозволу або відмови в його отриманні, його анулювання внаслідок недоброчесності виконавця тощо).

Іншим актом законодавства, котрий регламентує професійну атестацію виконавців, що надають архітектурно-будівельні послуги в Україні, є наказ Мінрегіону від 01.09.2011 р. № 172 «Про затвердження Порядку внесення плати за проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, та її розмірів».

Згідно із пунктом 2 зазначеного порядку, розмір плати за проведення іспитової атестації є еквівалентним 1,5 прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на перший день поточного календарного року. Варто додати, що плата за проведення іспиту не повертається виконавцеві у випадку не складання ним іспиту [4].

На Рис. 1 представлено основні елементи системи навчання та оцінки відповідності персоналу будівельної галузі в Україні.

Рис. 1. Навчання та оцінка відповідності будівельного персоналу в Україні

Наступним видом оцінки відповідності персоналу є добровільна сертифікація.

За ієрархією, основним законодавчим актом у цій сфері є Закон України № 2407-III від 17.05.2001 «Про акредитацію органів з оцінки відповідності». Відтак, задля злагодженого функціонування системи перевірки та оцінки персоналу, необхідним є попередній аналіз профпридатності органу з оцінки відповідності національним органом України з акредитації [5].

Рішення про акредитацію органів з оцінки відповідності, відмову в акредитації, розширення та обмеження сфери акредитації, тимчасове зупинення і поновлення дії та скасування атестата про акредитацію приймає керівник національного органу [5].

Національним органом України з акредитації є Національне агентство з акредитації України. Відповідно до Положення, затвердженого наказом

Мінекономрозвитку від 13.07.2020 № 1318, основними функціями Національного агентства з акредитації України є акредитація органів з оцінки відповідності та проведення моніторингу їх діяльності шляхом здійснення нагляду та проведення оцінок тощо [6].

Також необхідно зауважити, що Національне агентство з акредитації України може бути додатково оцінено органами з акредитації іноземних держав. Процес взаємного оцінювання, мінімізує ризики некомпетентності та упередженості у системі перевіркової процедури [5].

Разом з тим, згідно із зазначеним вище Законом, пріоритетом в управлінні та розробленні вимог щодо органів з оцінки відповідності персоналу в Україні є постійна політика консультування. Результатом реалізації приписів щодо оцінки органу та провадження його діяльності є отримання національного знаку акредитації, яким засвідчується відповідність акредитованої організації законодавству України.

Окрім цього, доцільно у цьому контексті згадати Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», котрим виокремлюються основи організаційно-правового забезпечення процедури оцінки відповідності персоналу в Україні. Необхідно зауважити, що будь-яка акредитаційна діяльність відповідно до положень закону повинні бути гармонізовані із практикою та приписами щодо оцінки відповідності персоналу, що застосовується у Європейському Союзі. У статті 1 вищенаведеного Закону зазначено, що оцінка відповідності є процесом, шляхом якого доводиться відповідність послуги або особи вимогам, котрі задані для конкретного сегменту як керівні та які були виконані.

Окрім того, у статті 24 Закону відмічається, що добровільна оцінка, котра не потребує наявності технічного регламенту, здійснюється на засадах вільного вибору та включає, зокрема, сертифікаційну форму, а, також, виявлення відповідності/невідповідності окремим вимогам. Отже, варто зробити висновок про наявність і відповідність міжнародним стандартам добровільної сертифікації персоналу в будівельній галузі України [7].

Так, у п. 3.6 ISO/IEC 17024:2012 «Загальні вимоги до органів, що здійснюють сертифікацію персоналу» (далі - Стандарт) компетентність визначено як уміння практично застосувати отримані знання або навички задля отримання позитивного підсумку.

У п. 3.8 та 3.9 Стандарту визначено поняття оцінки та сертифікаційного іспиту. Так, оцінка регулює питання відповідності кандидата вимогам, а іспит – механізм оцінки професійної придатності кандидата за допомогою обраних засобів та методичних основ (письмова/усна форма, спостереження, практичне виконання поставленого завдання тощо) [8].

Стандартом визначено принципи, на яких має базуватися здійснення оцінки відповідності персоналу та його сертифікація. Пунктами 3.15 – 3.18 наголошується на наявності неупередженого ставлення до особи кандидата (неупередженість); рівності шансів під час проходження сертифікаційного екзамену відповідальним виконавцями (справедливість); презумпції

відповідності оціночного процесу предмету сертифікації (придатність); обов'язковість іспитової об'єктивності, проведення екзаменаційного іспиту та його перевірка різними експертами (показник надійності професійної атестації).

Діяльність персоналу з сертифікації повинна регламентуватися та перевірятися органом з сертифікації персоналу. Даний процес комплексний, адже персонал, що сертифікує виконавців у галузі будівництва, повинен і сам відповідати вимогам щодо компетентності. Обов'язки персоналу, згідно із пунктом 6.1.4 Стандарту, мають бути детально регламентовані органом з сертифікації персоналу. Іншим важливим елементом професійної етики, котрий має бути дотриманий персоналом органу, є конфіденційне збереження отриманої інформації.

Загалом, відповідно до п. 6.2.2.1 Стандарту, до екзаменаторів висуваються такі вимоги: повна компетенція щодо процедури, характеру та системи оцінки персоналу; навички у роботі з документами та вміння вірно обробляти результати проведених іспитів; компетентність щодо сфери проведення екзаменаційного дослідження; володіння мовами проведення сертифікації, усна та письмова своєчасна комунікація (із представниками оцінки відповідності та відповідальними виконавцями); повністю гласне та безстороннє проведення іспиту, що базується на засадах перевірки знань та навичок претендента на отримання сертифікаційного посвідчення. Прозорість кваліфікаційного оцінювання — пріоритет для органу сертифікації, адже, відповідно до п. 6.2.2.2 Стандарту, робота експертів та екзаменаторів повинна своєчасно перевірятися на наявність/відсутність будь-яких недоліків.

Порушення умов складання іспиту, згідно із пунктами 7.4.1 та 7.4.2, Стандарту не допускається. Задля їх превенції мають бути вжиті заходи, що нормуватимуть розміщення та характер матеріалів; шляхи обробки та опрацювання іспитової інформації; забезпечення схоронності екзаменаційних завдань із неприпустимістю їх розголошення та подальшого розповсюдження.

Процес добровільної професійної атестації персоналу будівельної галузі в Україні можна розглянути на прикладі Органу із сертифікації персоналу будівельної галузі (далі - ОСП БГ) та Національного атестаційно-навчального центру (далі - НАНЦ).

Діяльність цих інституцій спрямована на підвищення рівня кваліфікації фахівців при будівництві та експлуатації об'єктів нерухомості шляхом проведення спецпідготовки (навчання, лекцій, конференцій тощо) та оцінки відповідності фахівців шляхом їх сертифікації.

Підготовка та сертифікація фахівців цими організаціями здійснюється із залученням висококваліфікованих працівників та експертів у відповідній галузі знань за наступними професіями:

- інженер з технічного нагляду (будівництво);
- експерт-будівельний;

геодезист;
інженер-проектувальник;
інженер-консультант (будівництво);
інженер з інвентаризації нерухомого майна;
технік з інвентаризації нерухомого майна;
інженер-будівельник;

експерт з енергозбереження та енергоефективності (будівництво та експлуатація об'єктів нерухомості у сфері збереження енергетичної ефективності будівель);

інженер-енергетик (будівництво);
інженер-механік (будівництво);
інженер з проектно-кошторисної роботи;
фахівець з управління енергозбереженням в будівлях;
менеджер (управитель) житлового будинку (групи будинків) тощо [9].

Підготовка проводиться для фахівців, кваліфікація яких відповідає вимогам, визначеним у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Безпосередньо сертифікацію фахівців, що пройшли навчання в НАНЦ, проводить ОСП БГ.

Варто додати, що ОСП БГ, відповідно до сучасних державно-управлінських та владно-урядових реалій України, є органом, що наділений особливим виконавчим статусом. Відповідно до даних, отриманих із Реєстру акредитованих органів, ОСП БГ уповноважений контролювати, перевіряти та здійснювати проектно-розробницьку діяльність у сфері сертифікації будівельно-галузових експертів. На додаток, міжнародна співпраця є свідченням транснаціонального, уніфіковано-виробничого впливу ОСП БГ на міжнародно-будівельне співробітництво у критичних інфраструктурних галузях [9,10].

До компетенції ОСП БГ входить виокремлення меж та специфіки спеціалізовано-підготовчих курсів та стажування фахівців, після завершення яких відбувається комплексно-атестаційна перевірка на базі навчально-атестаційних центрів. У випадку, якщо кандидат успішно проходить кваліфікаційно-екзаменаційну процедуру, він отримує верифікаційно-сертифікаційну посвідку, що виступає підтвердженням його відповідності кваліфікаційним вимогам та діє від трьох до п'яти років (залежить від типу обраної спеціальності).

Важливо зазначити, що ОСП БГ здійснює моніторинг за професійно-будівельною активністю сертифікованої особи. Нерідкими є випадки подання мотивованих рекомендаційно-роз'яснювальних дефініцій роботодавцю щодо необхідності усунення кваліфікаційних проступків працівника. Іншим елементом дисциплінарного контролю від ОСП БГ є безповоротне анулювання сертифікаційно-кваліфікаційного посвідчення.

Відтак, призначення оцінки відповідності персоналу будівельної галузі вирішує наступні питання: реалізує державну політику містобудівної сфери,

підвищуючи рівень її ефективності; встановлює нові нормативні вимоги щодо провадження професійної діяльності та виконання критично-важливих завдань; налагоджує процес підприємницько-організаційної взаємодії; культивує понятійні процеси науково-технологічної, міжнародно-торгівельної та товарної взаємодії. Крім того, внаслідок успішного проходження навчально-кваліфікаційної процедури працівник отримує карт-бланш для реалізації власних компетентностей, що мають офіційне підтвердження та відкривають нові можливості персонально-професійного зростання [11,12].

У Таблиці 1 виділено основні вимоги до особи, що проходить іспит (кваліфікацію) в будівельній галузі.

Таблиця 1

Основні вимоги до особи, що проходить іспит (кваліфікацію) в будівельній галузі

Вимоги до особи виконавця	Обов'язкова професійна атестація	Добровільна сертифікація
Подання виконавцем комплексу документації (персональна, професійна, робоча, контактна тощо)	Розгляд особової справи, перегляд інформації на предмет наявності відповідних знань, вмінь та навичок, що дозволять здійснювати професійну архітектурну діяльність за законодавством України	
Встановлення строків здійснення науково-кваліфікаційної підготовки виконавця	Місячний термін як максимально можливий у контексті розгляду та аналізу профпридатності відповідного кандидата	Установлюється внутрішніми документами органу із сертифікації персоналу
Платна основа професійної атестації	Оплатність процедури атестації у розмірі 1,5 прожиткового мінімуму, що встановлений на 01.01 року календарного року	Визначається кошторисами органів сертифікації персоналу
Підтвердження компетентності шляхом успішного складання іспиту	Сертифікат та особиста печатки із зазначенням прізвища, імені, по батькові виконавця та номера кваліфікаційного сертифіката	Сертифікат, та кваліфікаційне посвідчення
Строк дії сертифікату	Для осіб, які працюють за фахом, та підвищують кваліфікацію 1 раз на 5 років строк дії сертифікату не обмежується	Строк дії сертифіката становить 3-5 років залежно від обраної спеціальності та кваліфікаційного рівня
Процедура позбавлення /анулювання сертифіката	Виконавець може бути позбавлений сертифіката на підставі: 1) заяви виконавця;	Сертифікат може бути анульований у випадках: 1) закінчення терміну дії

	2) рішення суду; 3) акта про: - виявлення факту подання виконавцем для проведення професійної атестації недостовірних документів або інформації, що в них міститься; - виявлення контролюючими органами фактів порушення виконавцем вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері містобудування; - встановлення факту передачі сертифіката іншій особі для виконання окремих видів робіт	сертифіката; 2) перерви у роботі в будівельній галузі більше ніж на 12 місяців; 3) негативного результату інспекційного нагляду за професійною діяльністю сертифікованого фахівця будівельної галузі
--	---	--

Наостанок зазначимо, що оцінка відповідності персоналу будівельної галузі в Україні, незалежно від її типу та специфіки, була систематизована і удосконалена Законом України від 17.10.2019 № 199-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва». У відповідності до даного документу, права спеціалістів, що пройшли будь-яку з верифікаційно-навчальних процедур, мають однакове юридичне значення за умови внесення інформації про них до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Висновки. Обидва запроваджені в Україні види оцінки відповідності персоналу будівельної галузі – обов’язкова та добровільна сертифікація – функціонують у тісному взаємозв’язку та доповнюють одна одну.

Законодавче регулювання оцінки відповідності персоналу відзначається високим ступенем впорядкованості та деталізації, налічуючи велику кількість нормативно-правових актів, міжнародних стандартів та нормативних документів.

Логічним можна вважати упереджувальний розвиток добровільної складової оцінки відповідності персоналу як більш гнучкої та усталеної на міжнародному рівні, а також постійне вдосконалення обов’язкової професійної атестації на основі міжнародного досвіду та кращих вітчизняних практик.

Література:

1. Про архітектурну діяльність : Закон України від 20 трав. 1999 р. № 687-XIV.

Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14>

2. Порядок професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 трав. 2011 р. № 554. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2011-p>

3. Положення про Атестаційну архітектурно-будівельну комісію : Наказ Мінрегіону від 25 черв. 2011 р. № 93. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0878-11>

4. Порядок внесення плати за проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, та її розміри : Наказ Мінрегіону від 1 верес. 2011 р. № 172. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1099-11>

5. Про акредитацію органів з оцінки відповідності : Закон України від 17 трав. 2001 р. № 2407-III. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14>

6. Положення про Національне агентство з акредитації України : Наказ Мінекономрозвитку від 13 серп. 2020 р. № 1318. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1318915-20>

7. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15 січ. 2015 р. № 124-VIII. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>

8. ДСТУ EN ISO/IEC 17024:2014. Оцінка відповідності. Загальні вимоги до органів, що здійснюють сертифікацію персоналу. [Чинний від 2016-01-01]. Київ. 2014.

9. Національний атестаційно-навчальний центр (НАНЦ) : спецпідготовка та сертифікація фахівців // Режим доступу : <https://nancbud.com.ua>

10. Орган із сертифікації персоналу будівельної галузі (ОСП БГ) : веб-сайт. Режим доступу : <https://ospbg.org.ua>

11. Nepomnyashchyy O., Medvedchuk O., Lahunova I. Legal regulation of conformity assessment of personnel qualification in construction. *Asia Life Sciences*. 2019. № 21 (2). P. 405-414.

12. Marusheva O.A. Special aspects of the structure of the state mechanism of legal regulation of socio-economic relations in construction with respect to highly developed countries, members of the European Union. *News of science and education*. 2019. № 3(64) 2019. P.26-33.

References:

1. Zakon Ukrainy "Pro arkhitekturnu diialnist" : vid 20 trav. 1999 r., № 687-XIV [Law of Ukraine "On architectural activity" from May 20 1999, № 687-XIV]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14> [in Ukrainian].

2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Poriadok profesiinoi atestatsii vidpovidalnykh vykonavtsiv okremykh vydiv robit (posluh), poviazanykh iz stvorenniam obiektiv arkhitektury" : vid 23 trav. 2011 r., № 554 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Procedure for professional certification of responsible executors of certain types of works (services) related to the creation of architectural objects" from May 23 2011, № 554]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2011-p> [in Ukrainian].

3. Nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy "Polozhennia pro Atestatsiinu arkhitekturno-budivelnu komisiuu" : vid 25 cherv. 2011 r., № 93 [Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Economy of Ukraine "Regulations on the Certification Architectural and Construction Commission" from June 25 2011, № 93]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0878-11> [in Ukrainian].

4. Nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho

hospodarstva Ukrainy “Poriadok vnesennia platy za provedennia profesiinoi atestatsii vidpovidalnykh vykonavtsiv okremykh vydiv robit (posluh), poviazanykh iz stvorenniam obektiv arkhitektury, ta yii rozmiry” : vid 1 veres. 2011 r., № 172 [Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Economy of Ukraine “The procedure for payment for professional certification of responsible performers of certain types of work (services) related to the creation of architectural objects, and its size” from September 1 2011, № 172]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1099-11> [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy “Pro akredytatsiiu orhaniv z otsinky vidpovidnosti” : vid 17 trav. 2001 r., № 2407-III [Law of Ukraine “On accreditation of conformity assessment bodies” from May 17 2001, № 2407-III]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14> [in Ukrainian].

6. Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho gospodarstva Ukrainy “Polozhennia pro Natsionalne ahentstvo z akredytatsii Ukrainy” : vid 13 serp. 2020 r., № 1318 [Order of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine “Regulations on the National Accreditation Agency of Ukraine” from 13 August 2020, № 1318]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1318915-20> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy “Pro tekhnichni rehlementy ta otsinku vidpovidnosti” : vid 15 sich. 2015 r., № 124-VIII [Law of Ukraine “On technical regulations and conformity assessment” from January 15 2015, № 124-VIII]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19> [in Ukrainian].

8. Otsinka vidpovidnosti. Zahalni vymohy do orhaniv, shcho zdiisniuiut sertyfikatsiiu personal [Conformity assessment. General requirements for personnel certification bodies]. (2014). *DSTU EN ISO/IEC 17024:2014 from January 1st 2016*. Kyiv: Derzhspozhyvstandart Ukraine [in Ukrainian].

9. Natsionalnyi atestatsiino-navchalnyi tsentr (NANTs) : spetspidhotovka ta sertyfikatsiia fakhivtsiv [National Attestation and Training Center (NASC): special training and certification of specialists]. *nancbud.com.ua*. Retrieved from <https://nancbud.com.ua> [in Ukrainian].

10. Orhan iz sertyfikatsii personalu budivelnoi haluzi (OSP BH) [Certification body for construction personnel (CB CP)]. *ospbg.org.ua*. Retrieved from <https://ospbg.org.ua> [in Ukrainian].

11. Nepomnyashchyy, O., Medvedchuk, O., Lahunova, I. (2019). Legal regulation of conformity assessment of personnel qualification in construction. *Asia Life Sciences*, 21(2), 405-414 [in English].

12. Marusheva, O.A. (2019). Special aspects of the structure of the state mechanism of legal regulation of socio-economic relations in construction with respect to highly developed countries, members of the European Union. *News of science and education*, 3(64), 26-33 [in English].